

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

8 martie 2017 *

„Recurs — Ajutor de stat — Articolul 107 alineatul (1) TFUE — Articolul 106 alineatul (2) TFUE — Măsură a autorităților daneze în favoarea serviciului public danez de radiodifuziune TV2/Danmark — Compensare a costurilor pe care le implică îndeplinirea obligațiilor de serviciu public — Decizie prin care ajutorul a fost declarat compatibil cu piața internă”

În cauza C-660/15 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 8 decembrie 2015,

Viasat Broadcasting UK Ltd, cu sediul în Londra (Regatul Unit), reprezentată de M. Honoré și de S. E. Kalsmose-Hjelmberg, advokater,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de L. Grønfeldt, de L. Flynn și de B. Stromsky, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

Regatul Danemarcei, reprezentat de C. Thorning, în calitate de agent, asistat de R. Holdgaard, advokat,

TV2/Danmark A/S, cu sediul în Odense (Danemarca), reprezentată de O. Koktvedgaard, advokat,

intervenienți în primă instanță,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte de cameră, și domnii E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 noiembrie 2016,

* Limba de procedură: engleza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Viasat Broadcasting UK Ltd (denumită în continuare „Viasat”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 24 septembrie 2015, Viasat Broadcasting UK/Comisia (T-125/12, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2015:687), prin care acesta a respins acțiunea sa formulată împotriva Deciziei 2011/839/UE a Comisiei din 20 aprilie 2011 privind măsurile puse în aplicare de Danemarca (C 2/03) în favoarea TV2/Danmark (JO 2011, L 340, p. 1, denumită în continuare „decizia în litigiu”), prin care Comisia Europeană, deși a recunoscut caracterul de ajutor de stat al diverselor măsuri adoptate de Regatul Danemarcei în favoarea TV2/Danmark (denumită în continuare „TV2”), a decis că acestea trebuiau să fie considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE.

Istoricul litigiului

- 2 Tribunalul a prezentat, la punctele 1-17 din hotărârea atacată, istoricul litigiului după cum urmează:
 - „1. Prezenta acțiune are ca obiect o cerere de anulare în parte a [deciziei în litigiu], în măsura în care prin aceasta se constată că [măsurile adoptate de Regatul Danemarcei în favoarea TV2], deși constituie ajutoare de stat, sunt totuși compatibile cu piața internă în sensul articolului 106 alineatul (2) TFUE. Acțiunea a fost introdusă de [Viasat], care este o societate de radiodifuziune comercială activă pe piața daneză și o concurentă directă a societății de radiodifuziune daneze TV2/Danmark A/S (denumită în continuare «TV2 A/S»).
 2. TV2 A/S a fost creată cu scopul de a înlocui [cu efect contabil și fiscal], de la 1 ianuarie 2003, întreprinderea autonomă de stat [TV2], creată în 1986, prin Lov n° 335 om ændring af lov om radio-og fjernsynsvirksomhed [(Legea nr. 335 de modificare a Legii privind serviciul de radiodifuziune) din 4 iunie 1986]. TV2 A/S este, precum predecesorul său, TV2, al doilea post de televiziune publică din Danemarca, primul fiind Danmarks Radio (denumit în continuare «DR»).
 3. TV2 A/S, precum TV2 anterior, are o misiune de serviciu public constând în producerea și difuzarea de programe de televiziune naționale și regionale. Această difuzare se poate face, printre altele, prin echipamente radio, prin satelit sau prin cablu. Normele în materie de obligații de serviciu public ale TV2 A/S și ale TV2 se stabilesc de către ministrul danez al culturii.
 4. Pe lângă organismele publice de radiodifuziune, [operatori] comerciali de radiodifuziune sunt prezenți pe întreaga piață daneză de televiziune. Este vorba în special, pe de o parte, despre [Viasat] și, pe de altă parte, despre ansamblul format din societățile SBS TV A/S și SBS Danish Television Ltd (denumit în continuare «SBS»).
 5. TV2 a fost constituită cu ajutorul unui împrumut cu dobândă din partea statului, iar activitatea sa, precum cea a DR, urma să fie finanțată din veniturile din taxa de radiodifuziune plătită de toți telespectatorii danezi. Legiuitorul danez a decis însă că, spre deosebire de DR, TV2 ar avea de asemenea posibilitatea de a beneficia, printre altele, de veniturile obținute din activitatea de publicitate.
 6. În urma unei plângeri depuse la 5 aprilie 2000 de societatea SBS Broadcasting AS/TvDanmark, un alt operator comercial de radiodifuziune, sistemul de finanțare a TV2 a făcut obiectul unei examinări de către Comisia Comunităților Europene prin Decizia 2004/217/CE din 19 mai 2004 privind măsurile puse în aplicare de Danemarca în favoarea [TV2] (JO 2006, L 85, p. 1, rectificare în JO 2006, L 368, p. 1, denumită în continuare «Decizia TV2 I»). Această decizie acoperea

perioada 1995-2002 și privea următoarele măsuri: venitul din taxa de radiodifuziune, transferurile fondurilor pentru finanțarea TV2 (Fondul TV2 și Radiofonden), sume acordate ad-hoc, scutirea de impozit pe profit, scutirea de la plata dobânzii și de la rambursarea capitalului împrumutat TV2 cu ocazia constituirii sale, garanția de stat pentru împrumuturile de funcționare, precum și condițiile favorabile de plată a taxei de radiodifuziune pentru frecvența de transmisie națională (denumite împreună în continuare «măsurile vizate»). În cele din urmă, investigația Comisiei a vizat de asemenea autorizația acordată TV2 pentru a emite pe frecvențe locale în rețea și obligația tuturor proprietarilor de antene comunale de a difuza programele de serviciu public ale TV2 pe instalațiile lor.

7. La finele examinării măsurilor vizate, Comisia a concluzionat că acestea constituie ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE [devenit articolul 107 alineatul (1) TFUE]. Această concluzie era întemeiată pe aprecierea potrivit căreia sistemul de finanțare a TV2, care urmărea să compenseze costul prestațiilor sale de serviciu public, nu îndeplinea a doua și a patra dintre cele patru condiții stabilite de Curte în Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg [(C-280/00, EU:C:2003:415) (denumite în continuare «condițiile Altmark»)].
8. În plus, Comisia a stabilit că ajutoarele acordate între anii 1995 și 2002 de Regatul Danemarcei în favoarea TV2 sub forma unor taxe de radiodifuziune și a altor măsuri descrise în Decizia TV2 I erau compatibile cu piața internă potrivit articolului 86 alineatul (2) CE [devenit articolul 106 alineatul (2) CE], cu excepția unei sume de 628,2 milioane de coroane daneze (DKK), care a fost calificată drept supracompensare [considerentul (163) al deciziei atacate și articolul 1 din Decizia TV2 I]. Astfel, Comisia a dispus recuperarea de către Regatul Danemarcei de la TV2 A/SV (articolul 2 din Decizia TV2 I), care a înlocuit între timp TV2 (a se vedea punctul 2 de mai sus), a sumei sus-menționate majorate cu dobânzi.
9. Dat fiind că recuperarea ajutorului vizat la articolul 2 din Decizia TV2 I a determinat insolvabilitatea TV2 A/S, Regatul Danemarcei a notificat Comisiei, prin scrisoarea din 23 iulie 2004, un proiect de recapitalizare a acestei societăți. Acest proiect prevedea, în privința măsurilor finanțate de stat, pe de o parte, un aport în capital de 440 de milioane DKK și, pe de altă parte, conversia în capital a unui împrumut din partea statului de 394 de milioane DKK. Prin Decizia C(2004) 3632 final din 6 octombrie 2004, emisă în cazul privind ajutoare de stat N 313/2004 referitor la recapitalizarea [TV2 A/S] (JO 2005, C 172, p. 3, denumită în continuare «Decizia privind recapitalizarea»), Comisia a constatat că cele două măsuri vizate în favoarea TV2 A/S sunt «necesare pentru reconstituirea capitalului de care are nevoie TV2 [A/S], după transformarea sa în societate pe acțiuni, pentru a-și putea îndeplini misiunea de serviciu public» [considerentul (53) al Deciziei privind recapitalizarea]. În consecință, Comisia a decis că toate elementele de ajutor de stat care ar putea fi asociate preconizatei recapitalizări a TV2 A/S sunt compatibile cu piața internă, în conformitate cu articolul 86 alineatul (2) CE [considerentul (55) al Deciziei privind recapitalizarea].
10. Decizia TV2 I a făcut obiectul a patru acțiuni în anulare introduse, pe de o parte, de TV2 A/S (cauza T-309/04) și de Regatul Danemarcei (cauza T-317/04) și, pe de altă parte, de concurenții TV2 A/S, și anume de [Viasat] (cauza T-329/04) și de SBS (cauza T-336/04).
11. Prin Hotărârea din 22 octombrie 2008, TV2/Danmark și alții/Comisia [(T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04, EU:T:2008:457)], Tribunalul a anulat Decizia TV2 I. [La punctul 124 din această hotărâre], Tribunalul a considerat că Comisia a concluzionat în mod întemeiat că misiunea de serviciu public încredințată TV2 corespundea definiției serviciilor de interes economic general ale radiodifuziunii [...]. În același timp, acesta a constatat însă de asemenea existența mai multor nelegalități care afectau Decizia TV2 I și care, în final, au determinat anularea acesteia.

12. Astfel, în primul rând, examinând aspectul dacă măsurile vizate de Decizia TV2 I implicau resurse de stat, Tribunalul a constatat că Comisia nu și-a motivat decizia privind luarea în considerare *de facto* în calitate de resurse de stat a veniturilor din publicitate din anii 1995 și 1996 [(Hotărârea din 22 octombrie 2008, TV2/Danmark și alții/Comisia, T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04, EU:T:2008:457, punctele 160-167)]. În al doilea rând, Tribunalul a constatat că examinarea de către Comisie a aspectului dacă a doua și a patra condiție Altmark sunt îndeplinite nu se întemeia pe o analiză serioasă a condițiilor juridice și economice concrete în temeiul cărora s-a determinat cuantumul taxei de radiodifuziune care revenea TV2. În consecință, Decizia TV2 I era afectată de nemotivare cu privire la acest aspect [(Hotărârea din 22 octombrie 2008, TV2/Danmark și alții/Comisia, T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04, EU:T:2008:457, punctele 224-233)]. În al treilea rând, Tribunalul a constatat că concluziile Comisiei privind aprecierea compatibilității ajutorului din perspectiva articolului 86 alineatul (2) CE, în special privind existența unei supracompensări, erau la rândul lor afectate de nemotivare. Potrivit Tribunalului, această nemotivare și-a găsit explicația în lipsa unei analize atente a condițiilor concrete, juridice și economice care au condus la stabilirea cuantumului taxei de radiodifuziune obținute de TV2 în cursul perioadei de investigare [(Hotărârea din 22 octombrie 2008, TV2/Danmark și alții/Comisia, T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04, EU:T:2008:457, punctele 192 și 197-203)].
13. Decizia privind recapitalizarea a făcut obiectul a două acțiuni în anulare introduse de SBS și de [Viasat]. Prin două ordonanțe pronunțate la 24 septembrie 2009, Tribunalul a constatat că, ținând seama de anularea Deciziei TV2 I și de legătura strânsă existentă între obligația de recuperare a ajutorului care decurge din această decizie și măsurile care făceau obiectul deciziei privind recapitalizarea, nu mai era necesară pronunțarea asupra fondului în cauzele citate anterior [(Ordonanța din 24 septembrie 2009, SBS TV și SBS Danish Television/Comisia, T-12/05, nepublicată, EU:T:2009:357, și Ordonanța din 24 septembrie 2009, Viasat Broadcasting UK/Comisia, T-16/05, nepublicată, EU:T:2009:358)].
14. În urma anulării Deciziei TV2 I, Comisia a reexaminat măsurile vizate. Cu această ocazie, a consultat Regatul Danemarcei și TV2 A/S și, pe de altă parte, a primit observațiile de la terțe părți.
15. Comisia a prezentat rezultatul noii examinări a măsurilor vizate în [decizia în litigiu], care face obiectul prezentei acțiuni, precum și al unei alte acțiuni introduse de TV2 A/S [(cauza TV2/Danmark/Comisia, T-674/11, EU:T:2015:684)], cu privire la care Tribunalul s-a pronunțat astăzi printr-o hotărâre.
16. [Decizia în litigiu] vizează măsurile acordate TV2 în perioada 1995-2002. Totuși, în analiza sa, Comisia a ținut seama și de măsurile de recapitalizare adoptate în 2004 în urma Deciziei TV2 I.
17. În [decizia în litigiu], Comisia și-a menținut poziția privind calificarea măsurilor vizate drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE în favoarea TV2 [considerentul (153) al [deciziei în litigiu]]. Inițial, aceasta a considerat că veniturile din publicitate pentru anii 1995 și 1996 constituiau resurse de stat [considerentul (90) al [deciziei în litigiu]] și, ulterior, verificând existența unui avantaj selectiv, a concluzionat că măsurile vizate nu îndeplineau a doua și a patra condiție Altmark [considerentul (153) al [deciziei în litigiu]]. În schimb, deși în Decizia TV2 I concluzionase că suma de 628,2 milioane de DKK constituia o supracompensare incompatibilă cu

articolul 86 alineatul (2) CE, în [decizia în litigiu], Comisia a considerat că această sumă era o rezervă de fonduri proprii adecvată pentru TV2 A/S [considerentul (233) al [deciziei în litigiu]]. Așadar, în dispozitivul [deciziei în litigiu] a declarat următoarele:

«Articolul 1

Măsurile puse în aplicare de Danemarca în favoarea [TV2] între 1995 și 2002 sub formă de resurse din taxa de radiodifuziune și alte măsuri identificate în prezenta decizie sunt compatibile cu piața internă în sensul articolului 106 alineatul (2) [TFUE].»”

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 3 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 14 martie 2012, Viasat a solicitat anularea în parte a deciziei în litigiu.
- 4 Viasat a susținut incompatibilitatea cu piața internă a ajutoarelor de stat acordate TV2, invocând două motive. Primul era întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Comisie, care, întrucât a apreciat compatibilitatea măsurilor vizate cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE, nu ar fi ținut seama de a doua și de a patra condiție Altmark. Al doilea motiv era întemeiat pe încălcarea de către Comisie a obligației sale de motivare, întrucât această instituție ar fi reținut, fără a preciza motivele, că articolul 106 alineatul (2) TFUE se aplica în speță, deși a doua și a patra condiție Altmark nu erau îndeplinite.
- 5 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a declarat că nu era necesară pronunțarea asupra acțiunii, întrucât aceasta avea ca obiect anularea deciziei în litigiu în măsura în care Comisia considerase că veniturile din publicitate aferente anilor 1995 și 1996 plătite TV2 prin intermediul Fondului TV2 constituiau ajutoare de stat și a respins această acțiune pentru restul capetelor de cerere.
- 6 Prin hotărârea pronunțată la 24 septembrie 2015, TV2/Danmark/Comisia (T-674/11, EU:T:2015:684), privind acțiunea formulată de TV2, Tribunalul a anulat decizia în litigiu în măsura în care aceasta calificase drept ajutoare de stat veniturile din publicitate aferente anilor 1995 și 1996 obținute de TV2.

Concluziile părților

- 7 Viasat solicită Curții:
 - cu titlu principal, anularea hotărârii atacate, în măsura în care prin aceasta i s-a respins acțiunea, și a deciziei în litigiu, precum și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurilor în fața Tribunalului și în fața Curții și
 - cu titlu subsidiar, anularea hotărârii atacate, trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal și soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată.
- 8 Comisia solicită Curții:
 - respingerea recursului și
 - obligarea Viasat la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurilor în fața celor două instanțe.
- 9 Regatul Danemarcei solicită Curții respingerea recursului.

10 TV2 A/S solicită Curții:

- cu titlu principal, respingerea recursului;
- cu titlu subsidiar, menținerea efectelor hotărârii atacate și ale deciziei în litigiu și
- obligarea Viasat la plata cheltuielilor sale de judecată.

Cu privire la cererea de redeschidere a procedurii orale

- 11 În urma prezentării concluziilor avocatului general, prin scrisoarea din 3 ianuarie 2017, Viasat a solicitat Curții redeschiderea fazei orale a procedurii. În susținerea cererii sale, Viasat arată că concluziile avocatului general denaturează unele dintre argumentele sale și prezintă argumente distincte care nu au fost dezbătute între părți.
- 12 Trebuie amintit că, potrivit articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții, aceasta poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților ori a persoanelor interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 13 Totuși, acest statut și acest regulament nu prevăd posibilitatea ca părțile interesate să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (a se vedea Hotărârea din 4 septembrie 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punctul 30 și jurisprudența citată).
- 14 În această privință, rezultă din cuprinsul articolului 252 al doilea paragraf TFUE că avocatul general are rolul de a prezenta în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care necesită intervenția sa, înțelegându-se că nici aceste concluzii, nici motivarea lor nu sunt obligatorii pentru Curte. În consecință, dezacordul unei părți față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care le examinează în cadrul acestora, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii (a se vedea Hotărârea din 21 decembrie 2016, Consiliul/Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, punctele 60 și 61 și jurisprudența citată).
- 15 În aceste condiții, după ascultarea avocatului general, Curtea consideră că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța și că aceste elemente au făcut obiectul dezbaterilor dintre părți.
- 16 Având în vedere considerațiile care precedă, Curtea apreciază că nu este necesar să dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la recurs

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE

Argumentația părților

- 17 Prin intermediul primului motiv invocat, Viasat impută Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că, în cadrul aprecierii de către Comisie a proporționalității măsurilor vizate în raport cu cerințele impuse prin articolul 106 alineatul (2) TFUE, în special cu cele potrivit cărora, pe de o parte, aplicarea normelor tratatelor trebuie să împiedice îndeplinirea misiunii încredințate și,

pe de altă parte, punerea în aplicare a acestei misiuni nu trebuie să afecteze dezvoltarea schimburilor comerciale într-o măsură care contravine intereselor Uniunii Europene, această instituție nu era obligată să ia în considerare faptul că măsurile respective nu îndeplineau a doua și a patra condiție Altmark. Potrivit acestor condiții, parametrii pe baza cărora se calculează compensația pentru îndeplinirea serviciului public trebuie să fi fost stabiliți în prealabil în mod obiectiv și transparent, iar această compensație trebuie să fi fost determinată pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere medie, bine administrată, le-ar fi suportat pentru a executa misiunea de serviciu public în discuție.

- 18 Viasat susține că din formularea articolului 106 alineatul (2) TFUE reiese că cerința potrivit căreia aplicarea normelor tratatelor, în special a normelor de concurență, trebuie să împiedice îndeplinirea misiunii trebuie să fie interpretată în sensul că face trimitere la alte dispoziții ale tratatului. Astfel, în cadrul aprecierii compatibilității ajutoarelor de stat în raport cu articolul 106 alineatul (2) TFUE menționat, ar trebui să fie examinate în prealabil aceste alte dispoziții. Prin urmare, în speță, în acest cadru, ar fi trebuit să se verifice dacă fiecare dintre condițiile Altmark împiedica sau nu împiedica îndeplinirea misiunii de serviciu public încredințate TV2. Dacă ar fi avut loc această examinare, Comisia ar fi stabilit că adoptarea, în favoarea TV2, a unor măsuri care îndeplinesc a doua și a patra condiție Altmark nu ar fi împiedicat îndeplinirea acestei misiuni.
- 19 De asemenea, pentru a se asigura de respectarea cerințelor privind împiedicarea îndeplinirii misiunii în discuție și de lipsa afectării dezvoltării schimburilor comerciale într-o măsură care contravine intereselor Uniunii, Comisia ar fi trebuit să solicite Regatului Danemarcei să demonstreze că respectarea celei de a doua și a celei de a patra condiții Altmark ar fi împiedicat îndeplinirea misiunii de interes economic general încredințate TV2.
- 20 Comisia, Regatul Danemarcei, precum și TV2 consideră că motivul nu este fondat.

Aprecierea Curții

- 21 Prin intermediul primului motiv invocat, Viasat susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că Comisia nu era obligată, în cadrul aprecierii sale în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE, să ia în considerare a doua și a patra condiție Altmark, pentru a verifica dacă respectarea condițiilor menționate ar fi împiedicat îndeplinirea de către TV2 a misiunii care îi fusese încredințată.
- 22 În această privință, trebuie amintit că, pentru ca o măsură națională să poată fi calificată drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, în primul rând, trebuie să fie vorba despre o intervenție a statului sau prin intermediul resurselor de stat, în al doilea rând, această intervenție trebuie să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre, în al treilea rând, aceasta trebuie să acorde un avantaj selectiv beneficiarului și, în al patrulea rând, aceasta trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 septembrie 2010, Comisia/Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 23 Întrucât aceste condiții sunt cumulative, o măsură de stat nu poate fi calificată drept ajutor de stat dacă nu este îndeplinită vreuna dintre ele. Dimpotrivă, dacă toate condițiile menționate sunt îndeplinite, această măsură constituie un ajutor de stat și, prin urmare, cu excepția unor derogări prevăzute de tratate, este incompatibilă cu piața internă.

- 24 În ceea ce privește al treilea criteriu de calificare a unei măsuri drept ajutor de stat, potrivit unei jurisprudențe constante, sunt considerate ajutoare de stat intervențiile care, sub orice formă, pot favoriza direct sau indirect întreprinderi sau care trebuie să fie considerate un avantaj economic pe care întreprinderea beneficiară nu l-ar fi obținut în condiții de piață normale (a se vedea printre altele Hotărârea din 30 iunie 2016, Belgia/Comisia, C-270/15 P, EU:C:2016:489, punctul 34).
- 25 Trebuie amintit însă că Curtea a precizat că, întrucât o intervenție a statului trebuie considerată a fi o compensație care reprezintă contraprestația serviciilor prestate de întreprinderile beneficiare în executarea obligațiilor de serviciu public, astfel încât aceste întreprinderi nu profită, în realitate, de un avantaj financiar, iar intervenția respectivă nu are, așadar, ca efect punerea acestora într-o poziție concurențială mai favorabilă în raport cu întreprinderile care concurează cu ele, o astfel de intervenție nu intră sub incidența articolului 107 alineatul (1) TFUE (a se vedea Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, punctul 87).
- 26 Conform punctelor 88-93 din Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), pentru ca o asemenea intervenție să nu fie calificată drept ajutor de stat, trebuie să fie îndeplinite un anumit număr de condiții. În primul rând, întreprinderii beneficiare trebuie să i se fi încredințat în mod efectiv executarea de obligații de serviciu public, iar aceste obligații trebuie să fie definite clar. În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți în prealabil în mod obiectiv și transparent. În al treilea rând, compensația nu trebuie să depășească suma necesară acoperirii integrale sau parțiale a costurilor ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public. În al patrulea rând, nivelul compensației necesare trebuie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere medie, bine administrată și dotată corespunzător pentru a putea respecta cerințele de serviciu public impuse, le-ar fi suportat pentru executarea acestor obligații.
- 27 În ipoteza în care condițiile menționate la punctul precedent nu ar fi îndeplinite, măsura de stat în discuție i-ar conferi un avantaj selectiv întreprinderii beneficiare a acesteia și, dacă, pe de altă parte, celelalte criterii prevăzute la articolul 107 alineatul (1) TFUE ar fi îndeplinite, această măsură ar constitui un ajutor în principiu incompatibil cu piața internă.
- 28 În ceea ce privește articolul 106 alineatul (2) TFUE, această dispoziție prevede că întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general se supun normelor tratatelor și, în special, regulilor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată și că dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Uniunii.
- 29 După cum reiese din jurisprudență, chiar modul de redactare a articolului 106 alineatul (2) TFUE arată că nu sunt permise derogări de la normele tratatului decât dacă acestea sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii speciale care i-a fost încredințată unei întreprinderi care are sarcina de a gestiona un serviciu de interes economic general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 octombrie 1997, Comisia/Franța, C-159/94, EU:C:1997:501, punctul 54, și Hotărârea din 28 februarie 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, punctul 106).
- 30 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că nu este necesar ca echilibrul financiar sau viabilitatea economică a întreprinderii căreia i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general să fie amenințate. Este suficient ca, în lipsa drepturilor în litigiu, să nu fie îndeplinite misiunile speciale atribuite întreprinderii sau ca menținerea acestor drepturi să fie necesară pentru a permite titularului lor să îndeplinească misiunile de interes economic general care i-au fost atribuite în condiții acceptabile din punct de vedere economic (a se vedea Hotărârea din 15 noiembrie 2007, International Mail Spain, C-162/06, EU:C:2007:681, punctul 35 și jurisprudența citată).

- 31 Prin faptul că permite, în anumite condiții, derogări de la normele generale ale tratatului, articolul 106 alineatul (2) TFUE urmărește să concilieze interesul statelor membre de a utiliza anumite întreprinderi, în special din sectorul public, ca instrument de politică economică sau fiscală cu interesul Uniunii de a asigura în principal respectarea normelor în domeniul concurenței și menținerea unității pieței comune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 octombrie 1997, Comisia/Franța, C-159/94, EU:C:1997:501, punctul 55).
- 32 După cum s-a arătat la punctul 21 din prezenta hotărâre, Viasat consideră că Comisia era obligată să verifice, în cadrul aprecierii sale în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE, dacă respectarea celei de a doua și a celei de patra condiții Altmark ar fi împiedicat îndeplinirea de către TV2 a misiunii care îi fusese încredințată.
- 33 În această privință, este necesar să se arate că, pentru a examina o măsură în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE, Comisia nu este obligată, contrar celor susținute de recurentă, să examineze respectarea condițiilor prevăzute de jurisprudența Altmark, în special a celei de a doua și a celei de patra condiții.
- 34 Astfel cum în mod temeinic a statuat Tribunalul la punctul 63 din hotărârea atacată, controlul respectării condițiilor prevăzute de această jurisprudență intervine în amonte, mai precis cu ocazia examinării aspectului dacă măsurile în discuție trebuie să fie calificate drept ajutoare de stat. Acest aspect este astfel prealabil celui care constă în verificarea, după caz, a faptului dacă un ajutor incompatibil este totuși necesar pentru îndeplinirea misiunii încredințate beneficiarului măsurii în discuție, în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE.
- 35 În schimb, nu mai este necesară aplicarea condițiilor prevăzute de jurisprudența Altmark atunci când Comisia, după ce a constatat că o măsură trebuia să fie calificată drept ajutor, printre altele, întrucât întreprinderea beneficiară nu poate trece testul comparației cu o întreprindere medie, bine administrată și dotată corespunzător pentru a putea respecta cerințele de serviciu public impuse, analizează dacă acest ajutor poate fi justificat în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE.
- 36 Această din urmă dispoziție, întrucât este prevăzută de Protocolul (nr. 26) privind serviciile de interes general (JO 2010, C 83, p. 308), precum și, în ceea ce privește domeniul în discuție în speță, de Protocolul (nr. 29) privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre (JO 2010, C 83, p. 312), nu poate fi interpretată în mod izolat numai în raport cu modul său de redactare, fără a se ține seama de precizările aduse de protocoalele menționate.
- 37 Or, concluzia de la punctul 35 din prezenta hotărâre este confirmată, după cum a arătat avocatul general la punctul 43 din concluzii, de termenii Protocolului nr. 29, care prevede că „[d]ispozițiile tratatelor nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Uniune într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare”.
- 38 Așadar, având în vedere considerațiile care precedă, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a considerat, în hotărârea atacată, că articolul 106 alineatul (2) TFUE nu îi impune Comisiei să ia în considerare a doua și a patra condiție Altmark pentru a decide dacă un ajutor de stat este compatibil cu piața internă în temeiul acestei dispoziții.
- 39 Prin urmare, primul motiv trebuie să fie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 296 TFUE

Argumentația părților

- 40 Prin intermediul celui de al doilea motiv invocat, Viasat critică punctele 103 și 104 din hotărârea atacată arătând că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când i-a respins motivul de anulare întemeiat pe încălcarea de către Comisie, în decizia în litigiu, a obligației sale de motivare care decurge din articolul 296 TFUE.
- 41 De asemenea, Viasat impută Tribunalului lipsa unui răspuns la motivele invocate în cadrul cererii introductive în primă instanță.
- 42 Comisia apreciază că al doilea motiv este în parte inadmisibil și, în orice caz, nefondat.

Aprecierea Curții

- 43 Potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea impusă la articolul 296 TFUE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul (Hotărârea din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punctul 147 și jurisprudența citată).
- 44 În această privință, trebuie arătat că, la punctul 103 din hotărârea atacată, Tribunalul a înlăturat motivul întemeiat pe nemotivarea deciziei în litigiu, observând că „lipsa din decizie a unei aprecieri privind rolul jucat de a doua și de a patra condiție Altmark în ceea ce privește aprecierea compatibilității măsurilor vizate cu piața internă nu este urmarea unei erori de raționament a Comisiei sau a unei nemotivări care afectează [decizia în litigiu], ci urmarea faptului că această decizie aplică un cadru de analiză diferit de cel preferat de [Viasat]”.
- 45 După cum a recunoscut Viasat, decizia în litigiu nu ar fi insuficient motivată decât în cazul în care Comisia avea obligația să aplice cadrul de analiză care, potrivit Viasat, rezultă din articolul 106 alineatul (2) TFUE.
- 46 Or, din cuprinsul punctului 37 din prezenta hotărâre reiese că articolul 106 alineatul (2) TFUE nu îi impunea Comisiei să ia în considerare a doua și a patra condiție Altmark pentru a decide dacă un ajutor de stat este compatibil cu piața internă în temeiul acestei dispoziții. Prin urmare, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că decizia în litigiu era suficient motivată.
- 47 Pe de altă parte, după cum a arătat avocatul general la punctul 58 din concluzii, motivul întemeiat pe lipsa unui răspuns la motivele invocate în cadrul cererii introductive în primă instanță nu este dezvoltat suficient pentru ca celelalte părți în recurs să poată să răspundă la acest motiv, iar Curtea să se pronunțe asupra sa. Prin urmare, el este inadmisibil.
- 48 În consecință, al doilea motiv de recurs trebuie să fie respins în parte ca inadmisibil și în parte ca nefondat.
- 49 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că recursul trebuie să fie respins în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din regulamentul menționat, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 51 Întrucât Comisia și TV2 A/S au solicitat obligarea Viasat la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta din urmă a căzut în pretenții, se impune obligarea sa la plata cheltuielilor lor de judecată.
- 52 Conform articolului 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată.
- 53 Regatul Danemarcei, în calitate de intervenient în fața Tribunalului, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Viasat Broadcasting UK Ltd la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Comisia Europeană și de TV2/Danmark A/S.

3) Regatul Danemarcei suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături